kojoj od njih Božja munja i svijetlo u dušu. Nije ništa od toga bilo uzalud (1. Kor. 15, 58). I kako su nam mnoge duše na tome zahvalne! I kako im je i druga i sveta naša svećenička riječ i služba! Bog je u njoj i iza nje.

A mi svećenici toliko puta na to zaboravljamo. I govorimo Bogu kao Ilija u pustinji: »Dosta mi je, Gospodine, uzmi dušu moju! Nijesam bolji od otaca svojih!« (3. Kralj. 19, 4). Tvrd je i zločest svijet. Nitko nas ne sluša! A zaboravljamo na čudesni princip milosti i na otkupliteljsku krv Kristovu, što stoji iza nas. Zaboravljamo, da i u ovoj današnjoj Sodomi oko nas još uvijek ima »sedam tisuća onih, koji nijesu savili svoga koljena pred Baalom« (3. Kralj. 19, 18). I puno više od sedam tisuća. A zaboravljamo, i da je milost našega svećeništva ono, što, po nama, Bogu osvaja duše, a da to nijesu naše organizacijske domišljatosti ni naše diplomatske »mice«. Milost, koja kroz nas to snažnije djeluje, što smo pobožniji, duhovniji, ponizniji, svetiji, draži Bogu.

Eto, možda ćemo se opet sjetiti te velike istine, kad pročitamo ovu pričicu. Zato sam je i zapisao. Svećeničkim pesimistima u spomenar. Nekim katehetima i omladinskim duhovnicima na utjehu!

Č.

DVOJICA KOJA SE NE ŽALE
(Uz »Misijsku nedjelju«)

Bila su to dva, relativno još mlada, svećenika. Jedan je bio iz zagrebačke nadbiskupije. Upoznao sam ga, pred dvanaest godina u Samoboru, kao mladomisnika. Dopao mi se i tada: bio je idealista, povjerljiv, agilan, veseo. Otada za njega nijesam nikada više bio ni čuo. A sada, eto, došao, po doktorskom savjetu, u Dubrovnik, da na morskom zraku liječi bronhitis, i, čim je čuo, da sam i ja ovdje, pohodio me: kao starog znanca. I danas je, — vidim odmah iz onoga, što o sebi priča, — idealista: nije »izgubio prve ljubavi« (Otkr. d, 4). Godinama je već po siromašnim župama, — čini mi se, tamo negdje na Kordunu, u Baniji; u zadnje ih je doba administrirao dvije, — uvijek je na nogama i u poslu, marljivo katehizira, ne putuje nikuda, — i ovaj mu je, bolesnički, prvi do sada, dopust platila dijecezanska »Uzajamnost«, — pazi se bratski sa svim revnim svećenicima iz susjedstva i dekanije, oduševljeno govori o svom Ordinariju. A što se tiče standarda nije ni do danas dotjerao dalje od bicikla. A bicikl je vozio i onda, pred dvanaest godina, kao siromašni svršeni bogoslov. Drugi je koju godinu od njega stariji. I on mi je stari znanac. Hercegovac, visok i kršan. Naišao, slučajno, i on kroz Dubrovnik. Na putu u Trebinje: po pastoralnom poslu. I on je svećenički »udarnik«. Sva je sjemeništa i samostane napunio svojim Duvnjacima i Duvanjkama; župu je uredio »kao sat«; vjernici bi za njega poginuli. Jedan je od onih koji »prodiru«: »proguljuju«, kako bi, drastičnije, rekli u Bosni. Bili su ga poslali na jednu od hercegovačkih župa u sporu s Biskupom. »Potjerali« su ga. Ali on nije izgubio živaca. Čekao je bez kuće i bez kućišta: mirno i strpljivo. Međutim ga je Biskup spremio na jednu drugu, novoosnovanu, župu, u drugom kraju dijeceze: da opet počne »od gole ledine«.

Sastali su se, slučajno, njih dvojica, u Dubrovniku, u sjemeništu. Kako je i Hercegovac, nekada, studirao teologiju u Zagrebu, poznavali su se i otprije. A sada su se odmah sprijateljili: obojica jednako misle i osjećaju. Pa su se, jedno prije podne, zajednički, i k meni navratili: da sa mnom malo »proćaskaju«.

Ne znam više, kako, riječ je u razgovoru došla i na misije. A sve mi se čini, da su baš oni, prvi, naveli konverzaciju na tu temu. Odmah sam vidio, da su za misije vrući. Izgleda mi, da ih je netko još u đačke dane bio za njih oduševio. Izlaze s idejama, kako da se opet, življe, počne s akcijom. Spremni su se, i aktivno, i osobno, angažirati. Ponudili su svoje usluge i na kompetentnom mjestu. Dakako, i ja sam se, kao stari »misionar«, još iz predratnih vremena, odmah našao s njima u istom kolu. Pravili smo planove. O propagandi za misionarska zvanja, o misijskom glasilu, o popularizaciji misijskih inicijativa u kleru, po sjemeništima i samostanima, među vjernicima.

Nijesam od njih, ni u snu, očekivao ovoliko razumijevanja, oduševljenja, spremnosti na rad i na žrtvovanje. Pa njih je, — to bi bila jedina »prirodna« reakcija iz njihovih usta, — apsorbirala, zaokupila, njihova pastva. Gdje oni još imaju vremena da misle i na misije? Neka to rade oni »dokoni«: oni manje zaposleni. Valja podijeliti posao i odgovornosti. Ne smijemo sve trpati na jedna leđa. Njima je dosta i njihove muke.

Ali, eto, nije. I ovako apostolski »uznojeni« i »umorni« oni osjećaju današnju misijsku agoniju Crkve i svu sudbonosnost situacije, koja je s te strane pritisla Crkvu, u ovo vrijeme velikoga vrijenja, krize i — hladnoće u mnogim srcima (Mat.. 24, 12). »Žeže« ih, kao i Pavla (2. Kor. 11, 29), nevolja tolikih duša: apostolski nemir i »briga za sve Crkve« (2. Kor. 11, 28; Rim. 62, 8. 11; 1. Kor. 12, 25; 1. Sol. 2, 2). Muči ih, duhovno, kao i Isusa, pogled na zrele, a prazne njive (Iv. 4, 35; Mat. 9, 37. 38; Luk. 10, 2). Pa su spremni da na sebe uzmu još jedno breme. »Evo me! Pošalji mene!« (Iz. 6, 8).

Sjećam se kao danas, — a prošlo je otada već godina dana, — kako me je bila dirnula ta njihova svećenička veledušnost. Baš da se čovjek »obraduje u Duhu Svetom« (Luk. 10, 21). Obraduje nad tom apostolskom braćom velike duše.

Odmah mi je palo na pamet: Tako ti je to uvijek u svijetu milosti. Tko je Božji, on je u svemu Božji; u svemu dobar. I, tko ljubi Boga, on se s njim ne cjenka; on ne stavlja svoje ljubavi ni svojih žrtava na tezulju; ne mjeri ih. Ne traži ni da mu ih Bog, odmah, procijeni i pretvori u »satnice« i »trudodane«. Drukčija je to logika od one trgovačke i poslovne. Paradoksalna, kao sve, što je Božje. O ljubavi se tu radi; ne gleda se tu na plaću. A zakoni se ljubavi ne uče u ekonomskoj školi. Njih, mi svećenici, ako smo pravi svećenici, moramo naučiti od apostola; moramo ih uzimati iz Evanđelja. »Kad učinite sve, što vam je naređeno, recite: Sluge smo nekorisne. Uč.inili smo, što smo morali učiniti!« (Luk. 17, 10). »A ja ću veoma rado (sve) žrtvovati, i sama ću sebe žrtvovati za duše vaše!« (2. Kor. 12, 15). Ljubav može dugo čekati na plaću; njoj

se ne žuri s računima. »Znam, kome sam povjerovao, i uvjeren sam, da je on vrijedan sačuvati zaklad moj za onaj dan!« (2. Tim. 1, 12; 4, 8).

Tko Boga čitavim srcem voli, njemu nije nikada previše posla u njegovoj službi. On se ne obazire na druge. Radili oni, ne radili, on će raditi. I, što drugi manje rade, on će više raditi. I za sebe i za njih. Uprtit će se i tuđim bremenom. I u tom smislu vrijedi ona Isusova: »Tko ima, dat će mu se, ali navalit će i zasluge. To je onaj evanđeoski, glad za pravdom sa gore blaženstva, koji će potpuno utažiti i zaštititi samo Bog, gore na nebesima (Mat. 5, 6).

Tako je. I tako će uvijek biti s nama svećenicima. Oni revni između nas voze uvijek za dvojicu, za trojicu. Oni nam spasavaju situaciju. Oni uskaču svagdje, gdje je potreba. Još kao mlad svećenik uvijek sam to opažao. Najopterećeniji svećenici i župnici, dragovoljno najopterećeniji, — nikada nijesu mrmljali na »nove akcije«. Odmah su ih i prihvaćali i provodili. U svemu su, pa i tu, bili kurentni i točni. A metoda im je bila posve jednostavna. Sebe bi, samo, opteretili za još jednu, novu, dužnost. Na račun odmora. Na račun sna. Na račun zabave i razgovora. A, dakako: obično im toga ne bi nitko honorirao. Najviše, ako bi, na Ordinarijatu, rekli: »O, on je uvijek točan!« A od subraće bi mu se, pokoji, iz prikrajka, i podsmjehnuo: »Neka vuče, kad je lud! Ubit će se!«

Bilo je to upravo nešto kao »socijalna nepravda« u Crkvi. I nešto kao ludost. Jedna od onih ludosti, koje su sveci tako često pravili. Ludost pred ljudima, mudrost pred Bogom. Bilo je to gledanje u Boga i nebo: vjerovanje Kristu. Orijentacija na ono, što se ne vidi, ali čemu se nadamo. Što sam puta u ono doba rekao, — pred Ordinarijem, i u svećeničkom društvu: — »Onih je dobrih kraljevstvo nebesko!« Ovdje na zemlji oni su »konji«. Teretni konji. Drugi se izvlače i ljenčare na njihov račun, a oni rade i za sebe i za njih. Ne mogu da gledaju, kako Božja stvar propada, kako duše stradaju, pa uskaču u posao i u bitku ne misleći ni na što. Na sebe najmanje.

Pada mi na pamet, dok ovo pišem, i jedna, malo drastična, narodna poslovica iz Bosne. »Ne jede pite (kolača), tko ima, nego tko se je naučio!« Drugim riječima: valja najprije biti »gospodin«, imati gospodsku dušu, pa gospodovati, pa biti velik. Nije dosta, da imaš novaca, sila, vremena. U našemu slučaju valja biti gospodin duha: otmjen i fin pred Bogom, čovjek plemenit prema Bogu, vjernik dobre duše, svećenički idealista, učenik zaljubljen u Gospodina i u njegovu slavu.

Eto, ja i ovom prilikom kažem: Bez svećeničke elite nema ništa. Ni u pastvi. Ni u misijskom radu. Neće Božje stvari dovesti do pobjede, neće svijeta pokršćaniti, ni daroviti, ni govorljivi, ni duhoviti. A najmanje će ga pokršćaniti svećenički »pametari«, kritikastri, »novatori«, frazeri. Pokršćanit će ga oni dobri i pobožni između nas. Oni, koji ljube Krista: »sacerdotes fideles« Samuelova kova (1. Kralj. 2, 35).

Na njih mi, u prvom redu, računamo i u misijskom radu. Na njih, u prvom redu, apeliramo i na Misijsku nedjelju.

Č.